

La bruixa Napa de Prats

Prats de Lluçanès

Ubicació

Comarca: Lluçanès
Lloc/Adreça: Nucli urbà. Prats de Lluçanès

Coordenades:

Latitud: 42.00889
Longitud: 2.0307
UTM Est (X): 419736
UTM Nord (Y): 4651218

Classificació

Número de fitxa 08171-94
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Tradició oral
Estil / època: Modern
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Tant la rondalla com la figura, de la bruixa Napa és força popular entre els veïns del municipi.
Protecció Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa: dv., 29/12/2006 - 01:00

Descripció

Vet aquí que una vegada hi havia a Prats de Lluçanès una dona vella que només veure-la tothom deia que era bruixa. Era petita i rabassuda, una mica calba i amb la cara molt arrugada. Tenia les galtes plenes de crostes, potser per la brutícia acumulada, i les dents, posades de qualsevol manera, li sobresortien d'una boca immensa. Sempre se la veia amb els ulls lleganyosos i portava un monyet que es lligava amb una cinta

vermella.

Anava vestida amb una peça de sargil de color blau, i portava un gipó molt malmès que cordava al davant amb un cordó daurat i vermell, però no duia una brusa sota el gipó i, per tapar la davantera allà on lligava els cordons, utilitzava un pitilló.

Vivia en una casa coneguda com a cal Nap, i per aquesta raó va quedar-li el nom de Napa.

Ningú sabia de què vivia, però mai havia patit gana i la gent se la mirava malament perquè no treballava i era una incògnita com aconseguia subsistir. Menjava pa i verdures, almenys això era el que deien els seus veïns, i a vegades algunes cases del poble que s'ho podien permetre li donaven carn.

Deien que anava molt lleugera i alguns ho atribuïen a un llangardaix que, segons explicaven, portava sempre en un cistell. Es conta que durant la nit s'enlairava pels aires i s'arribava als voltants de cal Costes de Sagàs per filar llana.

Criava gallines, moltes de les quals eren robades, i les amagava al Roc Foradat, lloc on normalment li ponien, però a part es deia que també tenia aquestes als Rasos de Peguera, concretament al cogolló d'Estela. Amanyagava la quitxalla atraient-los a casa seva i els donava llavors de carbassa de bon gust, que era per ells una gormanderia molt esperada. Els n'oferia més si es deixaven pentinar i es passava llargues estones resseguint els cabdells dels més menuts. Però tots els que s'havien deixat pentinar acabaven morint-se i, per aquest motiu, la justícia va decidir intervenir-hi.

Després de tallar els cabells a una d'aquestes criatures, van descobrir que portava una agulla clavada al cap. Varen anar a buscar la Napa a casa seva, però els va ser difícil agafar-la perquè els esperava al capdamunt de l'escala amb un tallant de trinxar carn. Finalment, entrant per la part del darrera inesperadament, se la van emportar.

Es va fer un registre al seu domicili i van quedar esfereïts de les troballes. Hi havia trossos d'una criatura que s'havia trobat llençada en un femer del poble. Concretament es tractava del braç esquerre i el fetge cuit amb sang. Llavors van recordar que, des de feia molt temps, els més vells del poble ja havien advertit que mai tan sovint hi havia hagut desgràcies amb els més petits.

La van tancar a la presó del poble posant-li un dogal al coll i lligant-la a una anella de ferro a la paret. Per jutjar-la se la van endur a Barcelona i allí fou condemnada a mort i penjada a la forca.

Observacions:

Aquesta versió va ser escrita per Roser Reixach i Brià a partir dels apunts de Josep M. Vilarmau, del conte "La Napa de Prats" de Francesc P. Briz i dels apunts de Mn. Josep Valls a "Prats de Lluçanès. Resum històric", i publicada dins "El Lluçanès Màgic".

Història

El dia 8 de gener de 1767 va ser executada Maria Pujol, coneguda com a bruixa Napa, acusada d'haver matat una nena de 4 anys. Aquest és l'últim cas conegut de bruixa ajusticiada a Catalunya.

Bibliografia

AADD, El Lluçanès màgic. Recull de llegendes i rondalles del Lluçanès, Edicions Cossetània i Ajuntament de Sant Boi de Lluçanès, 1998.

GORCHS, A., Prats de Lluçanès, 905-2005. Cronologia de 1.100 anys d'història, Ajuntament de Prats de Lluçanès, 2006.

